

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De b[ea]to Marculfo abbate Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Na fm Hiero. ppetua fua ait yginitate q
vira est angelica: Sp obfuaue carnis au
steritate: qz sicut dr Hiero. Vinu r licera
no bibit: carnes nunqz m aducauit nisi a
gnu pascate. Fe sp hnt deuotois scie sub
limitate. Ita em affidue flexis genibz dnz
pocabat vt ad moduz cameloz duriciem
traisfe eius genua viderent: hebat qpe
callos in genibz sicut hui soler in calcaneis
Hic sol? inter aplos vt dr Egispp? aplo
ru vicin? ppter nimia scitatie sua pmitte
bat in scra scroz intrare no qde ca imola
nois: sed ordonis. Tradit vtiqz Joseph?
tate cu scitatz fuisse r celebrat: in ppo
vt ppter ei? nec creditu sit hierlma sub
ueriam: lz aut tate fuerit scitatz: dicit? est
ru Jacobz minor: qz posterior alio fuit vo
catioe. Tertiū est testimoniu fratnalis
yritatis. Dulcu em sollicit? fuit de ppli
salute. Trigita vtiqz annis hierlyme rexit
ecclesiam. i. vsqz ad septimū Heronis annū
Dicit itaqz ybis: exēplis: r septurū scri
psit em eplam q pma inter septē canonis
cas ordinat Act. xvij. Docebat diligēt
ca q sunt iesu. Sic itaqz prz hozz aploz sin
cere charitaz ppter qua pputati sunt inter

Tertius est testimoniu fratnalis
yritatis. Dulcu em sollicit? fuit de ppli
salute. Trigita vtiqz annis hierlyme rexit
ecclesiam. i. vsqz ad septimū Heronis annū
Dicit itaqz ybis: exēplis: r septurū scri
psit em eplam q pma inter septē canonis
cas ordinat Act. xvij. Docebat diligēt
ca q sunt iesu. Sic itaqz prz hozz aploz sin
cere charitaz ppter qua pputati sunt inter
filios dei est patietie soliditas. Un
Heb. xij. Quē diligit dn̄s castigat: flagel
lat aut oēs filiū quē recipit. In disciplina
pseuerate. i. in patietia aduersoz: tanqz fi
lius se vobis offeret de? qz ei fili? que nō
corripit pfr? si extra disciplinā estis: cui?
participes facti sunt oēs: q adulteri r non
filij estis. Hec ibi. In bris aut aplis fuit
tripler patia ondens eos esse filios dei

Prima est patietia laboz
Secda est patietia iuicioz.

Tertia est patietia tormentoz

Prima est patietia laboz
qs affu pfer. p pdicatioe fidei. Jo de aplis
di illd Eia. te Qui sunt isti q vt nu. volat.
Nubes qpe volat. put impellunt a vento
Sic r apli. put mouebant a spūscō. Eze.
j. Quocūqz ibat spūs in rore pif seqbant.

Secda est patietia iuicioz
Un apls dr Act. v. Jbāt gaudētes a cō.
Pclh qm di. ha. ff. p no. iesu cōtume. pati

Tertia est patietia tormē
toz. Multa qpe tormēta sustinuerit gau
denter. p fide chri. Phispp? qpe detertus
fuit in vinculis aliquoto tpe: tandē aut ab is
fidelibz cruci affixus est. Erat aut. lxxxvij
annoꝝ qn crucis patibulū ascēdit Gal. v.
Ut deo vna chro pfr? sum cruci. Būs
aut iacobz septimo epatus sui anno cū in
tēplo pdicaret corā caipha r alijs iudeis
et iā ppe esset vt baptizari veller: repente
qdā replū ingredies clamare cepit Q vi
ri israelite qd facit: cur sic vos dāpi per
mittis: Intantū aut pplm paitauit vt iah
cobū r ceteros aplos q tūc ibidē pueneb
rāt lapidare veller. Ascēdit aut hō ille sup
gradū ybi apls pdicabat r ipm pcpitauit
deozilum r tūc plimū claudicauit. j. Lox.
itij. Tribulatioes paximur r sustinemus.
Anno aut epatus sui. xxx. vidētes iudei q
paulū nō possent occidere eo q cesare ap
pellasset psecutiois sue tyrāndē in iacobū
duerterūt. Un vidētes q a pdicatioe nō
cessaret: ipm pcpitauerūt de pinnaclo rē
pli. Et cū pcpitassent: lapidibz eū obrue
bāt. Qui cū lapidaret: pcedēs sup genua
dixit: Rogo dñe dimitte eis qz nesciūt qd
faciūt. Dar. v. Orate p psequētibz r calu
Antatibz vos vt sitis filij p̄ris v̄ri rē. Tūc
yn? ex ipis p̄tica fullonis accipiēs valido
ictu caput ei? impetjē r cerebrū excussit.
quēadmodū narrat Egisppus. Talisqz
martyrio migravit ad dñm. Judith. vij.
Per mltas tribulatioes trāsierūt fideles
Q p̄fuli: qz dolētes et stupidi erūt in iu
dicio dei infideles ipi inimici fidei q sic a
postolos dei occiderūt qm r ipi apli con
stantes erūt r gaudētes: quēadmodū le
gitur Sap. v. Et in epla hui? dicit: Stas
bunt iusti in magna p̄stāria aduersus eos
q se angustiauerūt rē. Sequit. Vidētes
rurbabunt timore horribili rē. Vide res
xru. Et dicit: igit prz qm glosi apli phispp
pus r iaco. pputati meruerūt inter filios
dei ppter stabile fidē suā: charitatē atz pa
tietia. Et nos igit studeā? eos imitari vt
r parit cū eis inter dei filios digni efficia
mur numerari: r tandē corona glorie dei
filijs reprimissa coronari Amen.

De brō Marculfo abbate Senno.
B b 4

Ber. De sctō Marculfo

Collaudabūt

multi sapiētia ei⁹. Ecclī. xxxix.
Sicut dicit sapiens. Ecclī. xxvij.
Sapiēs in populo hereditabit honorem
Datur enim proprie sapientia cognitio
diuinorū affectiua ⁊ amorū inductiua. Un
dicit sapiētia q̄si sapida scia. Sapiētia em̄ vt
est donū spūsancti ⁊ vt frequēter sumit
in scriptura vbi cōmēdat sapientia inclu
dit ipam charitatē p̄ quā hominī sapiēt
diuina. Un sicut sapientia p̄mo ponit in
ter dona spūsancti. Esa. xj. ita Gal. v. po
nitur charitas p̄ima inter fruct⁹ spiritus
Est q̄ ipsa sapia mltū honorabil atz lau
dabil q̄ dōnū dicit p̄ba p̄posita. Collauda
būt mlti sapiāz ei⁹. Que quidē p̄ba s̄d p̄
sens intelligim⁹ de sapiētia beati marcul
fi. De q̄ sunt tria vidēda quibus appa
rebit laudabilis.

Primū ē sapie acceleratio gr̄osa.
Secundū est accelerationis perfectio
virtuosa.
Tertiū est perfectionis manifestatio
gloriosa.

Primū igit̄ est sapie acceleratio gra
tiosa. Pōt em̄ de eo dici qd̄ de iōsua
dicit. Paral. xxxij. Cū adhuc puer
esset cepit querere deum. Ab etate nāq̄
puerili cepit deuitare vaniloq̄a ceterorū
q̄ puerorū leuitates ⁊ iā morib⁹ senil ap̄
parere. Cū aut̄ tradit⁹ eēt studijs librarij
citro plurimū in diuinis p̄fecit litteris su
pra coetaneos suos ac p̄m datam sibi gra
tiam ac scientiā toto desiderio cepit ad
supernā anhelare patriam: ea quoq̄ que
diuine religionis erant auida aure percip̄
pere: memoriē cōmēdare: ⁊ sollicita p̄secu
tione p̄ficere satagebat. Et q̄si alter tobias
ab infātia sp̄ deū timuit. Ut h̄f. robie. ij.
Un patz accelerata inchoatio sue sapie
No sic dicit psal. Initiū sapie timor dñi. Et
Ecclī. j. Radix sapie timere deū. Et Pro
uerb. xij. Sapiēs timet: ⁊ declinat a ma
lo: stult⁹ trāssilit ⁊ p̄didit: q̄ vicz sapiēs co
gitat de fine ⁊ sic cauet a p̄ctis. Prouerb.
xix. Esto sapiēs in nouissimis tuis. Scul
tus p̄o p̄sūptuose p̄didit d̄ lōgitudine vite
cū tñ ei⁹ sit certissima breuitas. Job. xij.
Breues dies hoīs sūt. Laudabilis autē
multū in brō marculfo fuit buiusmōi saq̄

piētie acceleratio p̄cipue p̄pter tria que
fuerūt in eo que in multis solēt esse impe
dimētū vere sapiētie ⁊ occasio stulticie.

Primū: est corp̄alis formositas.
Secundū: est tp̄alis copiositas.
Tertiū: est carnalis nobilitas.

Primū ē corp̄alis formo
sitas: licz em̄ statura pusillus esset aspectu
tñ erat decōr⁹: mēbroz q̄q̄ elegāti coapra
tione cōposit⁹. Solet aut̄ pulcritudo cor
poris multis dare occasiōē stulticie. Un
ezech. xvj. dicit dñs ad hierusalē. Habēs
fiduciā in pulcritudine tua fornicata es.
Siz brūs marculf⁹ licz adhuc etate suu
nis iaz tñ sensu ac morib⁹ senior: nihil d̄ ex
teriori pulcritudine curauit: p̄siderās qm̄
sicut dicit Prouer. xl. Vanā est pulcritudo.
Et Ecclī. xl. Vis caro fenū ⁊ oīs gl̄ia ei⁹
q̄si flos fenū. ⁊c.

Secundū est tp̄alis copiosi
tas. Rebz em̄ tp̄alib⁹ affuebat q̄ multis
etiā sunt causa stulticie. P̄s. Prodigē q̄t
ex adipe iniquitas eoz. Brūs p̄o marculf⁹
oia tp̄alia p̄pter amorē d̄i p̄p̄sit. Phil.
ij. Quia arbitrat⁹ sum vt stercora vt cibum
lucrifaciā. Seneca. Aude hospes p̄tere
re opes q̄ nemo ali⁹ dignus deo est q̄
opes cōtēpserit.

Tertiū est carnalis nobili
tas. Et magnis em̄ ⁊ p̄claris parentib⁹ atz
q̄ nobilissimis batocasinis ciuib⁹ exort⁹
est. Solet aut̄ aliq̄bz carnalis sua nobilit
tas dare occasiōē stulticie. Un Hiero.
in epla. Plerūq̄ nobilitas carnis ignobi
litate parit mēz. Siz b. marculf⁹ d̄ carnis
nobilitate nihil curauit h̄ d̄ nobilitate mē
tis: vide si vis de nobilitate: infra: in ser.
d̄ brā Latarina pte. j. ar. j. Qm̄ igit̄ brūs
marculfus occasiōēs habuit stulticie ⁊ tñ
viā sapiētie tenuit. Ecclī. xxxj. Potuit trā
gredi ⁊ nō ē trāgressus: ⁊ faceret malaz nō
fecit. Iō sapia ei⁹ laudabilis est plurimū:
p̄p̄ qd̄ bñ d̄ de eo. Collaudabunt multi
sapientiam eius.

Secundū p̄ncipale est ip̄i⁹ accelerate
sapie p̄uosa p̄fectio. Possim⁹ eq̄
dē de ip̄o dicere illd̄ Ecclī. i. Quasi
vas auri solidū ornarū omni lapide p̄cio
so. Gas in q̄ auri. i. charitatis diuine: de
q̄ auro dicit Apoc. iij. Suadeo tibi emere

aur ignitur pbatu: ornati iij oi lapide p
aoso. oi stute: virtus em lapis dr p p fo
liditate: virtuosus em firmus est z stabilis
inf pspira z aduersa. Preciosus aut dr p p
pe dignitate: qm ei p p cium est inextimabi
le p m u em stutus est felicitas. Qm autē
no de ql bet bti marculfi stute dicere pos
sumus: no specialit de tribus dicitur sumus
qbus apparebit pfectio sapie beatissimi
marculfi.

Pria e austeritas maceratōis corpāl.

Secda e benignitas affectōis fratnal.

Tertia e sublimitas deuorōis spūalis.

Prima est austeritas ma

ceratōis corpālīs. Poterat em dicere cuz

paulo illō. j. *Loz. ix. Castigo. corp meū*

z in seruitutē redigo. Erat qppe sibi au

sterus in victu qz ieiunij plurimis corp

aterebat. Plerūq nullis alijs cibis pter

q pane bordeaceo crudisqz vescebat her

bis. *Itē auster?* in vestitu: qz tunica q vre

bas facias erat cilicā: vestes autē ad ver

uacine pelles. *Itē auster?* in somno z stra

tu. *Itē solūmō cū lassitudo cogebat sonū*

capies sup nudā humū lapide supposito

capiti fac. *Exēplo itaqz eius: studeat*

mus carnē macerare: qz sicut dr paulus.

Rom. viij. Si scdm carnē vixeritis mo

riemini. *Btūs itaqz marculfus nō sapitē*

tiā carnis: s; sapientiā spūs habuit. *Rb. v.*

vij. Qui s; carnē s; q carnis sūt sapiūt: q

aut s; spūm q spūs sunt sapiūt. *Nā pru*

dentia carnis mors ē: prudētia autē spūs

vita z par. *Qm sapiētia carnis inimica ē*

deolegi em dei subiecta nō est: nec em p r

q aut in carne sūt deo placere non possunt

Hec ille.

Secda est benignitas affe

ctōis fratnalīs. *Eph. iij. Estote inuicem*

benigni misericordes. *Benignitas autē fra*

terne affectōis in brō marculfo apparuit

maxime ex tribus. **P**rimo ex diuitiāz di

stributiōe. *Laz q em erat in elemosynis.*

Inopes sustentabat. ppijs suprib: pupil

loz z viduaz subueniebat necessitatib:

volēs q fieri pfect? chū discipulus: artē

deū illud dictū saluatoris. Lu. xij. Nisi qd

renūtauerit oib q possidet nō pōt meus

ē discipul? Res suas rotas pauperib?

distribuit: patriāqz domū reliqz vt sic pro

chū paup effect? chūm p nob pauperez

factū seqret. *Hiero. ad exuperantiū. Au*

dū chūm iud? seqre: durū grāde difficile

s; magna sē pmta. Et Matt. xij. Si vis

pfect? eē vade vade oia q habes z da pa

perib z habebis thesaurū in celo: z veni

z sequere me. Secdo ei? benignitas fra

terna apparuit in aiaz instructiōe. Torū

em se ptulit ad fideles aiaz instruendas

qđ maxime fecit in pago pstantino ad iul

sum bti viri possessoris tunc cōstā. epi.

Erāt aut vir scūs p fūd? ingenio: disert?

eloq: virturū cultor: z viciōz extirpator:

z oim bonoz opez nō tā p bīs q exēplis

*exhortator. j. *Tim. iij. Exēplū esto fide**

liū i p bō z puerlatōe. Tertio ex iniuria

rū remissioe. Nā cū semel p f leporē q ad

ipm p fugerat venator: qda sup bō irreue

reter atqz ptum aliōz eū allocut? fuisset:

corruens ex eā ad terrā adeo allisus ē vt

venter ei? discissus suis vacuaret intesti

nis. Ut aut di nō ad vlcitē dū s; misan

dū parat? ad eū venies māibz ppijs ex

ta ei? pminētia pterctās suo loco recedā

dit. Premissaqz orōne ac sig cruc? sup eū

fectō eū ita icolumē reddidit acsi nibi ma

li p pessus fuisset. Lu. vij. Estote misericor

des. sic z p v celest? misericors ē. Ptz ita

q benignitas bti viri ex q manifestat? fa

ei? sapia: qz sic dr sap. j. Benign? est spū

ritus sapientie.

Tertia virtus oñdēs pfe

ctōez sue sapie ē sublimitas spūalis deuor

tōis. *Deuor? qppe fa dat sapia. Un de*

sapia dr Sap. v. Preoccupat eos q se cō

cupiscūt. Erāt aut b. marculf? vir deuor

t? orōni z lectōi iugit? insistēs. Un cū a iu

uentute sua famā audisset beati possessōz

ris pstanti ciuitat? epi viri scissimi eū de

uoro corde expetijt cuplēs ei? doctrinis z

exēplis instrui ar? cū eēt ānoz triginta cle

ricalē habitū ac dehinc ordines sacros p f

qz ad sacerdotij gradū suscepit: ex q suscep

tiōne deuotior sp idies effect? ē: z plura

postea monasteria pstruxit in qb cū alijs

qs exēplo pariter z doctria ad deū traxit

deuotissime deo seruauit. Et sic sp in vera

sapia pfect. Sap. vij. Inuocauit z venit

in me spūs sapientie. Et nos exēplo ei?

studeam? deuotis cordib? inuocare vt in

nos veniat spūs sapientie attendētes ex

Bb s

¶ Ser. de sc̄tissima

hortationē pauli ad Eph. v. d. Videte q̄
mō caute ambuletis nō q̄si insipientes s̄ vt
sapientes redimētes tps̄ qm̄ dicit mali sūt
Propterea nolite fieri imprudētes s̄ itel/
ligētes q̄ sit voluntas di. Hec ibi. Et deus
xxij. Bēs absq̄ p̄silio z sine prudētia vti/
nā saperēt z intelligerēt ac nouissima pul/
derent.

Tertiu p̄ncipale ē p̄fectōis manife/
statio gl̄iosa. j. Reg. ij. Quicūq̄ ho/
norificauerit me dicit dñs gl̄ifica/
bo eū. Qui autē p̄renūt m̄erit ignobiles
gl̄ificauit vtiq̄ dñs b̄m̄ marculfū in ce/
lo s̄ z apud hoies oñdit eū gl̄osuz z lau/
dabile p̄cipue triplici testimonio.

Primū est testimoniu diabolice cōsu/
rationis.

Secūdu est testimoniu hūane venerat/
ionis.

Tertiu est testim̄ n̄i diuine t̄ōis.
declaratōis.

Primū ē testimoniu dia/
bolice p̄futatōis. A multz em̄ obsessis de/
mones eiecit. Diabolū etiā i insula in spe/
femine sibi apparētē p̄fusus abire cōpulsit
Vide legendā. Ja. iij. Resistite diabolo
z fugiet a vobis.

Secūdu ē testimoniu hū/
mane veneratōis. Ab oibz em̄ vitēs in re/
uerētia hēbat z sūma laude efferebat: mo/
ritēs etiā turbas pp̄loz ad se veniētes ha/
duit. Inter q̄s etiā venerabilis vrbis cō/
stātie p̄sul laud⁹ aduenit. Lugebat q̄ oēs
de absentia rati viri. Post mortē etiā vsq̄
in hodiernū diē magna pp̄loz frequētia
iloco sepulture sue (vbi z in oīdie mōasti/
co diu vixerat) colit z venerat atq̄ lauda/
tur. Eccl. xliij. Laudem⁹ viros gl̄osos.

Tertiu ē testimoniu diui/
ne declaratōis p̄ opa mirēdosa. Curauit
em̄ illū venatore cui v̄eter dirup⁹ fuerat
vt dicitū ē: curauit etiā puez a lupi rabidi
morsu dilaceratū. Per hūc etiā data ē vti/
crosta isulanis i inimicos i multitudine q̄ui
veniētes. Itē cū tā mltro tpe corp⁹ suū se/
pultū fuisz inuentū ē ita viuū hns vultū
actū viuifico foueret spū. Vide hec sup̄ di/
cta miracula in legēda. Hta p̄crea mira/
cula facta z sūt vsq̄ in hodiernū diē i lo/
co p̄fate meritis sc̄tissimi viri. Ps. Scito

te qz dñs sc̄tm̄ suū mirificauit. Ex his ita
q̄ apper declaratio sue p̄tuoſe p̄fectōis: z
p̄ p̄ns sue p̄e sapie: p̄ quā bonitate dinā q̄
gnoscēs p̄fusus studuit ipi dō amore sincer/
rissimo adherere. Eccl. j. Dicitio di bo/
norabil sapia. Ex q̄ vtiq̄ dilectōe sue cha/
ritate (vt d̄t Sic.) oēs p̄tutes gnāf. Sic
itaq̄ recte de eo dixim⁹: qz collaudabunt
mlti sapias ei⁹. Hūc itaq̄ tā venerabilez
virū dignis studeam⁹ laudibz extollere ve/
sic ei⁹ meritis donū p̄e sapie mereamur ac/
cipere: z cū eo tāde regnare i p̄petuū. amē

¶ Ser. De sc̄tissima cruce.

Ibi absit

Mglari nisi i cruce dñi nisi i
tu ch̄i. Gal. vj. Prophe/
tica visio daniel q̄ scribit Daniel. iij. recte
exponi videt d̄ arborē ferē crucē. In q̄ p̄
phētiz sic dicit daniel. Videbā z ecce ar/
bor: in medio terre: z altitudo ei⁹ nimia:
magna arbor: z fortis: z p̄ceritas ei⁹ p̄m̄
gens celū: latitudo ei⁹ erat vsq̄ ad termi/
nos vniuersē fr̄e: folia ei⁹ pulcerrima: z fru/
ct⁹ ei⁹ n̄mi⁹: z esca vniuersoz in ea: sub/
eā habitabāt aialia z bestie: in ramis ei⁹
puerfabāt volucres celū: ex ea vellebat
ois caro. Hec ibi. Ibi tāgūt duodecū sua/
uitates crucē. **P**rima qz in medio terre
vt vics sit cōmune oim̄ refugiu. Ps. D̄/
perat⁹ ē salutē i medio fr̄e. **S**ecūdo quia
fuit altissima i q̄ntū portās dei filiū. Am̄
broſi⁹. Sola digna tu fuisti ferre p̄cū fer/
culi. **T**ertia qz magna. s. i dignitate qz
filios di p̄signat: z reḡ celoꝝ eos dignos
oñdit. **Q**uarta qz fortis: qz p̄tuit por/
tas creas: z vectes ferreos p̄fregit. vt d̄t
ps. Prātemq̄ diaboli ad nihilū redēgit.
Quinta qz p̄cera vsq̄ ad celos z recta
qz celos ap̄t z tāq̄ scala paradisi hūilis
ab imo i sublimē celoꝝ habitaculū trāſue/
bit. **S**exta qz lata i p̄tate qz p̄ totū m̄dm̄
extēsa. **S**eptima qz folia eius pulcerrim̄
ma. i. p̄ba z exempla p̄tutis in ea ostēsa.
Octava qz fruct⁹ ei⁹ n̄mi⁹: vics hūani
generis salus z redēptio. **N**ona qz esca
vniuersoz in ea. i. sp̄ualis gr̄e refectio que
p̄tute crucē tribuit: vel etiā ipe ch̄us⁹ qui
est abys oim̄. **D**ecima qz subter eā bai